

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 226 | Joi, 24 septembrie 2009 - Duminică, 24 septembrie 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

MAURER, ACUZAT DE DELAPIDARE

Cum de n-a protestat Maurer la politica lui Ceaușescu? De ce ne su se alăturase măcar semnatarilor „scrisorii celor 6”?

Documente inedite de arhivă ni-l înfățișează în postura unui „prizonier de palat”. În eventualitatea încercării de eliberare, i se pregătise o cursă. Conform inventarelor făcute de Gospodăria de Partid, Maurer deteriorase și înstrăinase din reședința încredințată de stat bunuri în valoare de 215.000 lei. Acuzafia de delapidare ar fi atras și plata celorlalte cheltuieli ale sale. Ajunse la sume imense, căci din 1974 i se alocaseră peste o sută de mii de lei lunar.

În 1989, dosarul datornicului aștepta pregătīt.

Semnalul Europei Libere

Reputația fostului prim-ministru cu cea mai lungă guvernare din istoria contemporană a României se păstrase bună. Maurer fusese antemergătorul lui Dej în relațiile cu Occidentul și Statele Unite ale Americii. Îl susținuse pe Ceaușescu să ia puterea și să continue politica de „independență”. Excepțional coezor, cu o promptitudine a poantei care-i transfera imediat replicile în folclorul buco-reștean, se bucura și de simpatia intelectualității. Avocatul Maurer era unul „de-al lor”, nu „tărănoi prost” precum Ceaușescu.

Astfel că, imediat după difuzarea „scrisorii celor 6”, echipa secției române de la Radio Europa Liberă s-a grăbit în a-l îndemna pe Maurer la protest. În emisiunea din 31 martie 1989, Nestor Rates, directorul secției, a difuzat printre alte comentarii privind „scrisoarea celor 6” și unul adresat fostului prim-ministru al României. Semna „un muncitor de bună-credință”.

„Stimate de Maurer, ar fi scris încă din 3 martie acesta, după mulți ani de așteptare, poporul ar dori ca dv., poate cel mai indicat, mai competent și chiar mai obligat dintre toți, să renunțați la pasivi-

tatea și comoditatea în care vă complaceați. Ne întrebăm dacă viața dvs. comodă și lipsită de griji este într-adevăr fericită. Vă puteți oare folosi de toate acele lucruri care vi se pun la dispoziție când știți că de pe masa românilor lipsesc pâinea, laptele, carnea, mămăliga, uleiul, zahărul, fructele etc. etc.? Puteți oare rămâne indiferent la mizeria pe care a adus-o acestei țări bogate Ceaușescu și familia sa? Ati fost una din cele trei-patru persoane care au contribuit la promovarea lui Ceaușescu în vârful piramidei, i-ați dat țara să o manevreze după bunul său plac. Aveați obligația de a-l cunoaște, iar, dacă v-ați înșelat, aveați obligația și o mai aveți și acum de a vă împotrivi politicii sale.”

În 1989, Maurer avea 87 de ani și era pensionat din 1974. Fiul lui emigrase în RFG, iar fosta noră, cu cele două nepoate, în America.

Pensionarul de lux

Fostul prim-ministru n-a dat vreun semn de răspuns apelului difuzat de Radio Europa Liberă. „Am trăit ca simplu pensionar, mi-a povestit în 1995 despre anii '80. Făceam în fiecare zi o plimbare prin parcul de vizavi și, cum inconjurul parcului înseamnă parcurgera unei distanțe de zece kilometri, făceam și eu ceva. Am citit, am încercat să fiu la curent cu politica din țară și din lume. Când eram invitat undeva mergeam, să nu se comenteze defavorabil. În rest... nimic.”

Locuia împreună cu cea de-a treia soție în splendida vilă din Bdul Aviatorilor 104. Despre imobil s-a scris că era compus din 18 camere, plus anexe și dependințe, în suprafață totală de 1.000 mp. „Locuința mi-a fost dată de partid pe vremea când exercitam funcții de stat, mi-a relatat I.Gh. Maurer. Pe vremea aceea, vizitele de înalt nivel se primeau de demnitarul respectiv la el acasă. Și trebuie să ai o locuință potrivită pentru asemenea scopuri. Se înțelege că locuința aceasta nu-ți

apartine ție, ci funcției. De aceea nici n-am plătit chiria pentru ea. Când am ieșit la pensie, casa mi-a fost atribuită de partid în calitate de complement al pensiei, între timp fiind construite sedii potrivite pentru misiunile demnitarilor.”

Vila, construită de Carol al II-lea pentru Elena Lupescu, urma s-o locuiască până la moarte. Îi aparțineau, după propriile afirmații, mobilierul, tablourile și obiectele decorative primite cadou de la demnitarul străin. Fusese pensionat cu salariul de prim-ministru. „Cam 17.000 lei pe lună, ceea ce era mult pentru timpul acela”, mi-a precizat I.Gh. Maurer.

Și o mașină la dispoziție. Cu șofer. Peste un milion și jumătate – întreținerea pe un an!

Inedite documente de arhivă dovedesc că, lui Maurer, Ceaușescu îi cumpărase scump supunerea și tăcerea. Din 1974 și până în 1989, fostul prim-ministru fusese rentierul de lux al țării prin Gospodăria de Partid.

În 1989 avea un dosar de zece file (pe „termen permanent”) cu „note privind obiectele de mobilier primite în dotare de Ion Gheorghe Maurer, casele și vilele din țară puse la dispoziția acestuia și unele înlesniri acordate de partid”.

Fila nr. 7 din dosar e o notă scrisă de mână.

„În legătură cu tov. I. Gh. Maurer, înlesniri acordate de partid:

1. Renault 18 TL – Ministerul de Interne asigură șofer, carburanți și lubrifiții, reparații.
2. Reședință în București – Bd. Aviatorilor 104. Statul suportă toate cheltuielile: iluminat, apă, gaze, telefon, abonament radio-tv, grădinar, cca. 350.000 lei pe an.
3. Reședință la Predeal – Vila Carpați. Statul suportă toate cheltuielile, 360.000 lei pe an. Când se folosește vila se asigură alimente contra cost.
4. Reședință la Snagov – Vila 21. Statul suportă toate cheltuielile, 350.000 lei pe an. Când se folosește vila, se asigură alimente contra cost.

(Continuare în pag. a II-a)

I. Gh. Maurer, un „burghez răătăcit” în mișcarea comunistă

JURNALUL ZILEI

În Capitală a avut loc încă o adunare festivă pentru marcarea „evenimentului istoric” prin care Plenara CC al PCR a decis realegerea lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general, la Congresul al XIV-lea.

De această dată a venit rândul slujitorilor Crucii Roșii. În județul Cluj, responsabili unităților agricole au raportat că recolta era la adăpost. În județul Iași, lucrările de sezon erau „sabotate” de responsabili stațiilor de mașini, care returnau vehiculele în scopuri personale.

Săptămâna Crucii Roșii

La București a avut loc adunarea festivă de deschidere a „Săptămânii Crucii Roșii”, desfășurată în anul 1989 sub genericul „Crucea Roșie – factor activ pentru ridicarea continuă a nivelului de cultură sanitară a populației”.

(Continuare în pag. a II-a)

Premier de cursă lungă

Maurer a fost premier vreme de 13 ani (1961-1974). A fost primul-ministru cu cea mai lungă guvernare din istoria contemporană a României.

Date biografice

Ion Gheorghe Maurer (1902-2000) s-a născut la București. Părinții săi au fost profesori. Mama franțuzoaică și tatăl german l-au botezat Jean Georges. După război, ca mulți alți comuniști ilegaliști ce și-au românizat numele, el și-a schimbat prenumele.

A absolvit Liceul militar din Craiova și Facultatea de Drept din București. În perioada interbelică a fost apărător în procesele intentate comunistilor, motiv pentru care a fost primit în PCdR (1936). Arestat și internat în vremea războiului în lagărul din Târgu-Jiu, datorită pregătirii militare a fost trimis pe Frontul de Răsărit de unde a evadat. A fost organizatorul evadării lui Gheorghiu-Dej din lagăr, la dorința acestuia.

După 23 august 1944, până când a intrat în vizorul serviciilor speciale sovietice, care îi pregăteau implicarea în „ancheta Pătrășcanu” (1948-1954), l-a secondat în funcțiile de stat pe Gheorghiu-Dej. Socotit „mâna dreaptă a lui Dej” în manevrele acestuia de ieșire de sub hegemonia sovietică, Ion Gheorghe Maurer a ocupat funcții cheie pentru „noul curs” politic al

României: ministru al Afacerilor Externe (1957-1958), președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale (1958-1961), președintele Consiliului de Miniștri (1961-1974).

Din 1945 și până la pensionare (1974) a fost membru al CC al PCR.

Este socotit principalul responsabil de desemnarea lui Ceaușescu ca succesor al lui Gheorghiu-Dej.

Guvernul Maurer

„Cu guvernul Maurer a început adevărată perioadă a politicii de independență dusă de Gheorghiu-Dej”, a remarcat peste ani, unul dintre componenții echipei, fostul ministru al Afacerilor Externe, Corneliu Mănescu. Speculara conflictului sovieto-chinez în favoarea intereselor de emancipare ale României, „declarația de independență din aprilie 1964”, deschiderea către Occident, distanțarea de linia comună a statelor din orbita Moscovei, toate acestea au plasat România, în conformitate cu tezele „doctrinei Truman”, în poziția de fruntașă a „lagărului comunist”. Gheorghe Gheorghiu-Dej și șeful său de guvern au fost atunci vedetele unei politici internaționale prin care se urmărea crearea unei breșe în blocul Moscovei.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Amintiri din vacanță: Foamea

O expediție presărată cu tot felul de întâmplări amuzante de ciudate din Parâng, în '88, și mai ales finalul ei infometat i-au determinat pe Costin Tudor și pe gașca de tovarăși de drumetii să plece la drum, în '89, cu rucsacurile înțesate de bucate. De-aia au și făcut ochii mari când au ajuns la destinație – în Apusenii, la Pesteră Urșilor și apoi la Cetățile Ponorului. Nimic nu se compara cu ceea ce găsiseră cu un an în urmă în Petroșani. Sau, mai corect spus, cu ceea ce nu găsiseră.

„Beleaua era că trebuia să mai stăm acolo (în Petroșani – n.r.) încă vreo trei zile dar nu mai știu exact motivul. Ori din cauza biletelor de tren, care erau deja luate, ori Radu aștepta rezultatul examenului... Cert e că banii nu erau prea mulți și nici mâncare nu mai aveam, că era îngropată sus, pe munte. Ajungem noi în Petroșani, hai să ne cazăm la un motel, că e mai ieftin decât hotelul și poate aici 'om avea și apă.

(Continuare în pag. a II-a)

DISTINCTII ACORDATE FAMILIEI CEAUȘESCU

O crizantemă imperială din „Țara Soarelui Răsare”

Departe, în Extremul Orient, Hirohito, Împăratul Japoniei, i-a acordat lui Nicolae Ceaușescu „Marele Cordon al Ordinului Suprem al Crizantemei”. Ceremonia s-a desfășurat la 4 aprilie 1975, la Palatul Imperial din Tokyo. Marele Ordin al Crizantemei (daikun'i kikkasho în original) este și astăzi cea mai prestigioasă distincție japoneză. A fost înființat în 1876 de împăratul reformator Meiji.

Numele îi provine de la crizantema cu 16 petale duble, străvechi simbol imperial, sacru în Japonia. În centrul medaliei se află soarele răsare, care se regăsește pe steagul național, din care pornesc raze, ornate cu crizanteme (galbene) și frunze de crizanteme (verzii). Aceeasi floare, stilizată, face legătura dintre medalie și colan.

Sunt deținători ai „Marelui cordon” membrii familiei imperiale (Împăratul Akihito, prințul moștenitor Naruhito și ceilalți cinci prinți). Decorația în grad de colan au primit-o, de-a lungul vremii, printre alții, regina Elisabeta a II-a, sultanii

Malaysiei, Bruneiului și Omanului, califul Qatarului, regii Spaniei, Thailandei, Norvegiei, Suediei, Marocului și Iordaniei. Dintre cetățenii străini care au primit „marele cordon” amintim, pe lângă Ceaușescu, pe Tito, Mussolini, Reagan și Eisenhower. Spre diferență de ordinele europene, Ordinul Crizantemei poate fi acordat chiar și postum.

Imaginea crizantemei a fost asociată cu împăratul Japoniei încă din secolul al XII-lea, când Ten'no Go-Toba și-a brodat floarea galbenă pe veșminte. Mai târziu, la sfârșitul secolului al XIX-lea, servea drept ornament pentru sigiliul împăratului și al familiei sale. Poate fi întâlnită adeseori și pe templele shinto, patronate de împărat, ca, fiu al cerului”. Apreciată pentru frumusețea ei, dar și, zice-se, pentru proprietățile medicinale, crizantema a fost evocată în numeroase opere literare și de artă. Un „festival al fericirii” îi este dedicat anual flori atât de iubite în Japonia.

Florin MIHAI

FOTO: Arhivele Naționale

CALENDAR

24 septembrie (duminică)

Soarele a răsărit la 7:05, a apus la 19:10
Luna a răsărit la 01:03 a apus la 16:52
Sărbătoare creștină: Sf. M. Mc., intocmai cu apostolii, Tecla; Cuv. Coprie; Duminica a XVIII-a după Rusalii

S-a întâmplat la 24 septembrie 1989

● Președintele Confederației sindicatelor din Turcia, Sekvet Yilmaz, s-a pronunțat împotriva programului de privatizare al guvernului turc, program inițiat în februarie 1988, și a cerut tuturor sectoarelor societății să se opună acestei inițiative. Această măsură – a spus Yilmaz, citat de agenția China Nouă – va însemna un transfer de capital în străinătate, ceea ce va duce la pauperizarea Turciei. Trezirea în sectorul particular a întreprinderilor publice, a declarat la rândul său Munir Cilan, conducătorul organizației sindicale a complexului petrochimic „Petkim”, supus privatizării, trebuie să se decidă pe baza unui referendum.

● În zona Beirutului, sâmbătă, a domnit un calm precar, în urma intrării în vigoare, în ziua precedentă, a unui nou acord de încetare a focului, realizat prin eforturile Comitetului tripartit al Ligii Arabe. Potrivit prevederilor planului propus de Comitetul tripartit în etapa care urmează, toate părțile își vor desemna reprezentanți într-un comitet de securitate, însărcinat cu supravegherea încetării focului și cu aplicarea embargoului asupra livrărilor de arme. Secretarul general adjunct al Ligii Arabe a avut noi contracte cu reprezentanții libanezi.

Roxana VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

24 SEPTEMBRIE

Am ajuns la Turnu Măgurele, după ce două zile n-am știut ce e cu mine din cauza necazului suferit de Liana. Din fericire, lucrurile merg bine, pericolul infecției este aproape eliminat, doctorii sunt foarte optimiști. Să dea Dumnezeu să mergă tot așa. Desigur, asta mă mai liniștește și mă face să nu mai stau chiar ca pe ghimpi. Măneșper să mă pot reperi până la București, să văd ce se mai întâmplă. Deci, să încerc să-mi văd de filmare. Cred că începutul n-a fost rău: am mai găsit amănunte și nuanțe care să îmbunătățească și să facă povestea mai omenească – firește, în limitele a ceea ce mi se oferă.

(Continuare în pag. a II-a)

„Ceaușescu mi-a organizat un accident de mașină!”

Aceasta a fost declarația lui Ion Gheorghe Maurer, întărită ulterior de martori. Când Ceaușescu a început să aplice metode dictatoriale, Maurer încercase să se împotrivescă. Căutase, zadarnic, și susținători. Iar dintre inițiatorii „scrisorii celor 6” nu-l căutasese nimeni.

Versiunea lui Maurer

Ceaușescu venise la putere cu „ai săi”. I-a introdus și în Consiliul de Miniștri, debarasându-se treptat de foștii ilegaliști. Când

voia să-și impună o anume poziție, trecea peste premierul Maurer, „indicând” direct ministrului de resort ce avea de făcut. Premierul s-a pomenit astfel în fruntea unui guvern de miniștri subordonați direct secretarului general.

Ce-ai făcut atunci când prerogativele funcției dvs. fuseseră astfel anihilate? – l-am întrebat. „I-am spus lui Ceaușescu că-mi dau demisia”, a fost răspunsul lui. Dar Ceaușescu nu voia, căci popularitatea și prestigiul lui Maurer ar fi împietat imaginii sale de democrat. Voia să-și păstreze premierul, dar fără să-l lase să guverneze. „Și pentru că lucrurile nu puteau să iasă cum

le plănuise el, din cauza mea, mi-a organizat un accident de mașină”, mi-a povestit Ion Gheorghe Maurer.

Se întâmplase în 1972, când se-ntorcea de la o vânătoare, pe drumul dintre Covasna și Sf. Gheorghe. „În acea mașină cu mine era Karol Kiraly, prim-secretar al județului, și-a continuat el relatarea. El stătea în spate, alături de un securist, iar eu, în față, lângă șofer. Kiraly și-a mușcat atunci limba. Șoferul meu și-a rupt piciorul. Mie, ciocnirea mașinilor mi-a spart bazinul, șoldul meu drept mi-a ajuns la umăr...”

(Continuare în pag. a II-a)

REFLEXE ȘI REPTILE STALINISTE LA UNIUNEA SCRITORILOR

CIOCOII VECHI LA CURTEA NOUĂ

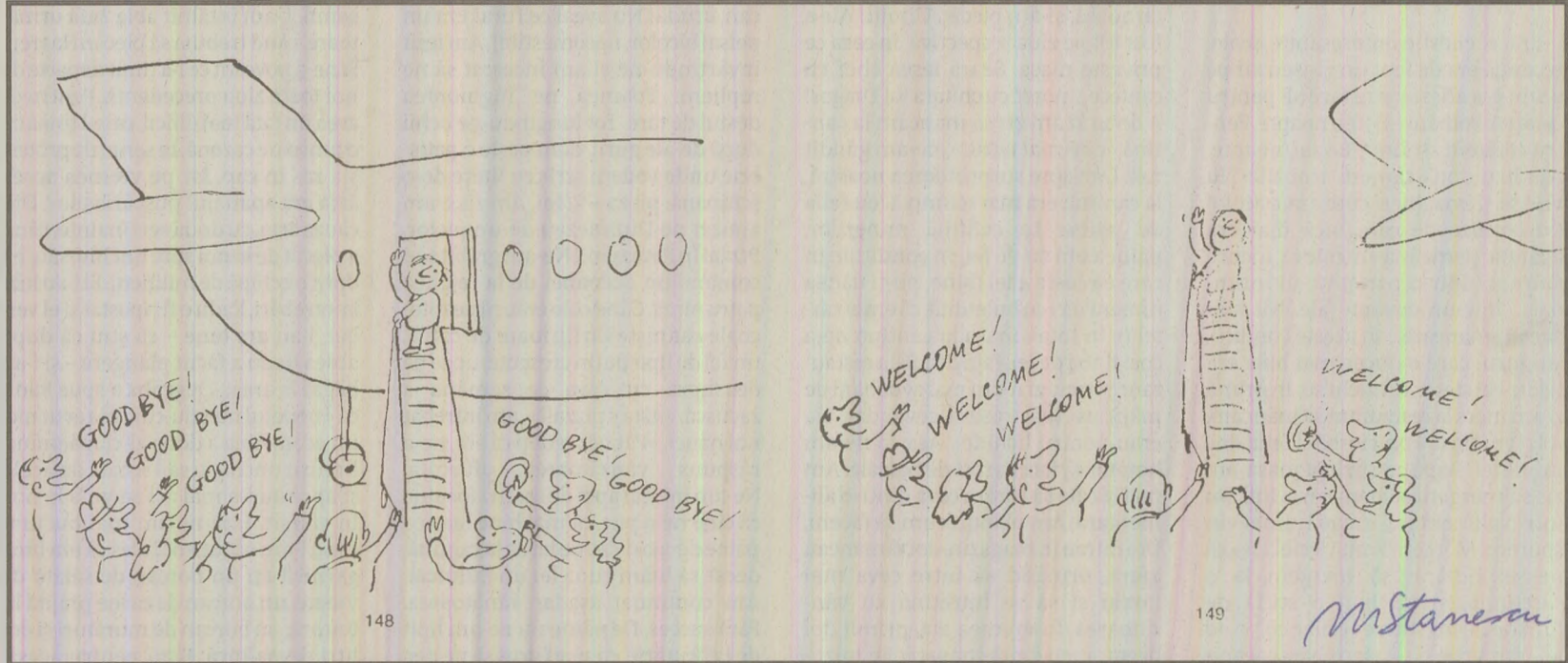
Conferința Uniunii Scriitorilor din noiembrie 1968 fusese cea dintâi de după venirea lui Ceaușescu la putere și se ținuse în specialul context politic intern și internațional din acel an (plenara CC din aprilie, cu demolarea postumă a lui Dej, vizita lui de Gaulle la București în mai, invadarea Cehoslovaciei de forțele Tratatului de la Varșovia în august și virulentă reacție a lui Ceaușescu). Pentru a o pregăti, Nicolae Ceaușescu se întâlnise de două ori cu „conducerea” Uniunii, la 22 mai și la 6 noiem-

brie, iar organizarea Conferinței și proiectul noului statut al organizației scriitorilor fuseseră discutate într-o ședință a secretariatului CC al PCR, la 15 octombrie.

Nu erau însă primele întâlniri dintre scriitori și noul șef al partidului. În primăvara 1965, după ce fusese instalat de plenară a CC în funcția supremă, dar încă nu fusese consacrat de un Congres echivalent cu o încoronare, Ceaușescu se întâlnise, probabil electoral, cu „oameni de știință”, apoi cu „oameni de cultură și artă”. De

fiecare dată a afirmat ori măcar a sugerat că „anumite practici de până acum” trebuie abandonate, „trebuie să ne debarasăm”, zisesse el, de modul „rigid, îngust de a trata problemele”. La întâlnirea cu „oameni de cultură și artă” (19 mai 1965) spusese că „dezvoltarea activității de creație cere forme de exprimare multilaterale” și că „nu se poate impune nimănui un anumit fel de a scrie, de a picta, de a compune”.

(Continuare în pag. a II-a)

PREMIER DE CURSĂ LUNGĂ

(Urmare din pag. 1)

În conștiința publică, importanța poziției lui Ion Gheorghe Maurer a devenit evidentă prin faptul că el a determinat alegerea lui Ceaușescu. Nu doar că l-a instalat în poziția cheie, dar el i-a creat și motivațiile, cultului personalității". După invazia Cehoslovaciei în vara lui 1968, ca să împiedice posibilitatea unei intervenții sovietice prin schimbarea liderului, Maurer a susținut „unitatea de monolit” a partidului în jurul lui Ceaușescu.

Până și-a consolidat deplin poziția, Ceaușescu l-a păstrat pe Maurer. Apoi l-a pensionat, eliminându-l astfel și pe ultimul dintre foștii apropiați ai lui Dej și cunosător al ilegalității și culiselor puterii.

În ceea ce privește opiniile lui Maurer privind rolul său în politica României, le-am consemnat astfel în 1995 (publicate într-o a treia ediție sub titlul „Partea lor de adevăr”, Editura Compania, București, 2008). „Dacă aș rezuma, pe scurt, cele câteva decenii la care te referi, aș spune că foarte puțin din ceea ce doreai puteai face în timpul lui Stalin. Iar în timpul lui Ceaușescu, la fel. Activitatea mea cea mai însemnată și cea mai bună au fost vizitele în țările capitaliste, faptul că am intrat în contact cu oamenii politici din aceste țări, că am încercat să ieșim din starea de izolare a sistemului socialist ce ne fusese impusă,

că m-am străduit să-i fac să înțeleagă, pe politicienii din celălalt sistem, dorința României și a conducerii ei de ieșire de sub hegemonia sovietică. În aceste contacte explicam politica în slujba căreia mă aflam și eu. Și cred că, în mare măsură, am reușit, deoarece am dobândit o anume prețuire din partea politicienilor contemporani și prin ea, un prestigiu pentru România în fața țărilor reprezentate de ei. Și nu cred că am greșit imaginându-mi că acesta e cel mai însemnat lucru din cele ce puteau fi făcute atunci. De altfel, nu este o mare deosebire între politicienii care se numeau comuniști și ceilalți.”

Nu distingea între „stânga” și „dreapta”

Maurer mi-a declarat și mie că, luat prin surprindere de boala cu deznodământ fulgerător, Gheorghiu-Dej l-ar fi sfătuit pe el să-i ia locul. Pe motiv că nu e român, nici muncitor, a refuzat.

Zvonurile au ajuns și la a doua generație de lideri comuniști din echipa lui Ceaușescu... Dumitru Popescu și-a imaginat astfel situația în care România ar fi fost condusă de pragmaticul fost prim-ministru: „Maurer nu cred că avea vocația conducătorului de partid și de stat. După cum îl cunosc era de o mare comoditate, înăscută

aș spune, și cu pregnantă înclinații aristocratice, de boier, de senior. Probabil că și-ar fi făcut o curte strălucită, și-ar fi ales oameni pe sprânceană, ar fi introdus maniere alese în conducere. I-ar fi pus pe alții să facă ceva, el nu părea deloc tentat să se consume, să ardă. Om inteligent, cu o largă perspectivă în politică și în viața curentă, instruit, dotat cu un cinism ce nu cred că decurgea atât din cultură, cât mai ales din firea lui, ar fi fost un lider impresionabil. Pentru el nu cred că ar fi contat ce drum apuca România, putea să fie de dreapta, putea să fie de stânga, putea să fie de centru. Fiind funciarmente pragmatic, probabil că ar fi acceptat orice soluție favorabilă (...). Elita ar fi dus-o bine cu el, dar, probabil, masele ar fi fost neglijate. Ar fi dat posibilitatea elitelor să se desfășoare, să se afirme, să se simtă la ele acasă, n-ar fi operat ingerințe în cultură, fiecare ar fi găndit ce vrea, ar fi spus ce vrea. Ar fi fost o democrație cu generis limitată la o castă. Pentru rest ar fi putut să subscrie să se aplice reguli generale ale socialismului”.

Din amintirile mele despre Maurer, țin minte mai ales că nu și împlinise marea dorință. Visa, din tinerețe, să scrie o carte. Fixase titlul încă din vara lui 1944 – „Marx și lumea de azi”. A murit la 98 de ani fără să fi scris, din ea, măcar un rând.

Lavinia BETEA

Lilica Maurer, în vremea când era bună prietenă a Lenuței Ceaușescu

Maurer, acuzat de delapidare

(Urmare din pag. 1)

5. Pensie la nivelul retribuției: 15.900 lei lunar.” Nu s-a trecut nicăieri alt mare dar făcut lui Maurer – dreptul de a vâna oriunde și oricând pe domeniile și rezervațiile țării. Nici plata insotitorilor, a paznicilor și a surselor ca „obiectiv” al Securității.

În intervalul 1 ianuarie-30 octombrie 1989 la reședința din București, cheltuielile se ridicau la 264.243,20 lei. Fuseseră achitate de „sector” (Gospodăria de Partid) 166.720 lei (apă, curent, telefon, grădinar, reparații etc.) și dintr-un anume „cont T” (97.423 lei la capitolul „măgaze alimentare”).

Datorii neachitate și lipsuri la inventar

Fila numărul 4 a dosarului în discuție conține o situație din 1984, care indică și alte cheltuieli făcute de familia Maurer și achitate de stat. Pentru vacanță foloseau și vila Fașul B. În ultimii trei ani nu și achitaseră cheltuielile de cazare (24.300 lei) și convorbirile telefonice (8.560 lei). La Predeal, în vila care-i era destinată,

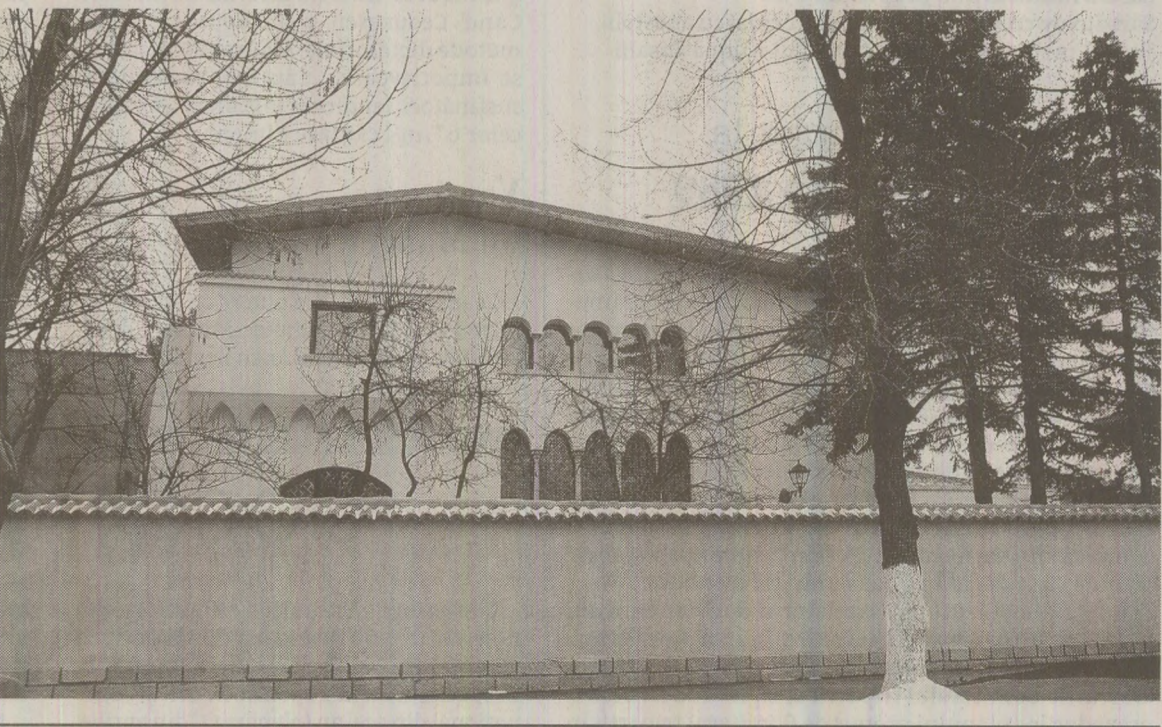
avea alte convorbiri telefonice neachitate pe perioada 1981-1984 (12.903 lei) și alimente neplătite în intervalul anilor 1974-1984 (14.552 lei).

În dosarul lui Maurer au fost reținute și alte compromițătoare socoteli. Nedatată, o „Listă cu obiectele constatate lipsă la locuința din Bd. Kalinin 3 după mutarea tovarășului Ion Gheorghe Maurer”. Inventarul are 50 de poziții de obiecte evaluate la un total de 215.200 lei. Cea mai mare valoare e înscrisă la poziția 13: „Dulapuri fixe în perete, rafturi, panou despărțitor în sufragerie și galerii, nișe perete pliant” costând... 65.391 lei! Sar în ochi arma Holand-Holand (38.188 lei) și „barca de la Eforie” (2.400 lei) – cum să fi ajuns aceste obiecte în dotarea unei locuințe de stat!

Nefirească pare în lista cu pricina și supraevaluarea unor obiecte nepotrivite înscrisurilor de avere dintr-o casă mare: minge medicală (162 lei), molton 3 m (80 lei), canistră pentru benzină 20 litri (72 lei) și un anume – ce-o fi acela, oare? – „pucing” (230 lei).

Acestea fiind consemnate, Maurer putea fi oricând acuzat de delapidare. Între cea mai luxoasă viață din România și dezamăgirea „muncitorului de bună-credință” i-a fost ușor de ales.

Lavinia BETEA

Virgil Lazăr
România Liberă,
nr. 13.958/1989

de pus în practică. Alegem o alimentară mare, în care nu mai fusesem. Când am intrat, am rămas trășiți. Cât se-ntindea alimentarea, cu vreo trei-patru rânduri de rafturi, jumătate era plină cu vin spumos, jumătate cu mazăre-n bulion la borcan, crudă! Nu aveai ce fura! Era un peisaj bicolor, necomestibil. Am ieșit învârtindu-ne și am încercat să ne replem. Foamea ne inghiontea destul de tare. Tot lungindu-ne ochii după de-ale gurii, dăm peste o patiserie unde vedem scris cu litere de-o șchioapă: pizza – 12 lei. Am zis c-am apucat pe Dumnezee după un picior. Pizza! În Petrosani! Ne-am grăbit să-i comandăm cucoanei de la teighea pentru pizza. Când colero erau niște roto-coale cât niște farfurioare de cafea, un fel de lipii puțin crescute, unse pe deasupra cu ceva ce semăna a zacusca. «Asta-i pizza!», am întrebat noi năuci. «Păi, ce credeți că e?», ne-a răspuns vânzătoarea ofuscată. Ne-am înjurat apoi de mama focului, că cine ne-a pus, că mai bine luam o pâine de-aia de 20 de lei de la cantină, decât să luăm cu 12 lei un duminic. Am continuat așadar vânzătoarea. Fără succes. De pâine nu ne-am lăpit de la brutărie, că n-au vrut să ne dea nici cu buletinul... Nu aveai efectiv ce

mânca. Doar la restaurant sau, dacă te țineau buzunarele, la cantină (nouă nu ne spusese nimeni că mi-nerii sunt așa bănoși). De Radu nu mai știam nimic și ne puneam bazon el, că nu ne-o lăsa chiar flămânzi. Dar în ziua aceea n-a dat nici un semn. L-am întâlnit abia ziua următoare, când trebuia să plecăm la tren. Și ne-a povestit ce l-a ținut departe de noi toată ziua precedentă. Pentru că avea un tată mai dificil, care-l ținea cu o tunsoare cazană, în semn de protest s-a ras în cap. Iar pe vremea aceea așa era apanajul pușcăriașilor. Dînd cauza asta, cu două seri înainte, când a plecat de la noi spre unchiu-său, l-a oprit o echipă de milițieni. Ei-l au luat la-ntrebări, Radu o fi răstăp și el verbal, l-au ars bine – că știu că după aceea Radu a făcut plângere – și l-au băgat la arest. Degeaba a spus Radu că-i nepotul nu-știu-cui... n-a avut nici un ecou. Abia a doua zi, după prânz, a reușit unchi-său să-l scoată de-acolo. În sfârșit, tare ne-am mai bucurat când l-am văzut, mai ales că era bine garnisit cu un borcan de salată de vinete, un borcan de carne prăjită în untură, un borcan de murături și doi litri de palincă. Erau pentru acasă, pentru ai lui, dar noi, cum eram cu

ochii scurși de foame, am mâncat tot în juma de oră. Pălincă a durat ceva mai mult, dar nu știu dacă a mai rămas cu vreo litră pentru taică-su... De-aia în '89, când am plecat în Apuseni, ne-am înșesat desăgiu cu mâncare. Și mai ales cu pâine! Să fie pâine, chiar nu conta dacă-i uscată! Iar în Apuseni, după ce-am mers, și-am mers, ba cu piciorul, ba cu camionul kilometri întregi... drum ce nu era chiar la îndemâna oricui, cum era, de pildă, până la Petrosani, când am ajuns la Peștera Urșilor, la cabană, am rămas tablou. Ce mâncare am văzut acolo nu vedeai prin Constanța decât după ce-ți puneai în funcțiune un întreg lanț de pile. Căscaval, brânză topită, salam de Sibiu, mușchi țigănesc... tot felul de bunătăți. La fel și la Cetățile Ponorului, unde era încă și mai greu de ajuns. Singura chiverniseală a fost c-am schimbat coniacul cu carne plescasem din Constanța pe palincă. În rest, am inghițit în sec și-am mâncat din traistă. Am mâncat la supă instant de ne-a ieșit pe ochi. Trebuia să ne ușurăm și noi rucăsurile și nu puteam să îngropăm din nou mâncarea!”

(a consemnat Paula Anastasia TUDOR)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Total este să fiu consecvent cu ceea ce mi-am propus. Pe de altă parte, actorii care au evoluat până acum au fost cel puțin onorabili. Astăzi intră în acțiune Oana Pellea, de care mi-e cel mai frică – poate, unde au fost atâtea discuții. Să vedem cum o să meargă.

În ceea ce privește „starea” mea – excluzând necazul care s-a întâmplat – cred că m-am comportat destul de bine. Deși au fost filmări lungi, am rezistat, am fost prezent și am migălit cu răbdare cadrele. E drept c-au fost secvențe cu lume puțină, fără fizicații, care îmi convin mie cel mai mult. Să vedem mai departe.

Alexandru Tatos, Pagini de jurnal. Ediție olcătuită de Liana Molnar-Tatos, București, Editura Albatros, 1994, p. 541

Se schimbă ora, se dau acele ceasornicului înainte, nici nu mai știu cum e cu timpul, ne incurcă ploile. Am citit până la 1:00. Ramona Fotiade „imi ia” ceva din „M. Blecher”, cărțuia pierdută în neagra veșnicie. Eugen Simion se indelectnește cu simpatia mea specială, Mircea Nedelciu, „Roman împotriva memoriei”, Mircea Anghelescu scrie despre „Comediile lui Alecsandri”, cu niște referințe interesante etc. Citeș din „Clopotul scufundat” de Livius Ciocărlie, chestiunea spațiului securizant... Mari conferințe internaționale 1939-1945: Teheran, Cairo, Quebec, Ialta, San Francisco, Postdam. Trăiască tătuțul Stalin în vecii vecilor, amin! În frunte cu Eroul între eroi. Și Nero este erou... literar. NEROdull... Mișu mă scoate la plimbare, cu voie, fără voie. Iaca și Ghiță Corbul, lîhnit de foame ca

un câine, zice că nu găsește nimic să „îmbuce”. Cu un lt colonel Rotaru, are odrasla modestă la „N. Grigorescu”, mergem către „Cotul Donului”, dar e închis și cotim, pe „La răscruce de vânturi”, spre „Mon Jardin”, unde găsim bere la sticlă, și încă proaspătă. Se vede că am plătit „datoriile esterne” și se apropie Congresul al XIV-lea, că și la sedința CC al PCR Stejarul Oly a spus, în magistrala sa cuvântare, că românășii consumă peste 80 kg de carne pe cap de... că avem cel mai mare standard în aprovizionare. În ședința aceea cu carne, cel mai iubit Fiul a luat chip de zeita Ceres care scutură cornul abundenței asupra-ne. Și a mai clămpănit atunci că nu s-au ținut ședințe așa cum trebe, adică regizate la sânge... Mă simt cu musca pe căciulă, înseamnă că tovarășii mei colegi, membri, au ieșit de sub control și au votat pe listă secretă împotriva lui Woody, Jan și Biță, adică au dat cu „sac din Isarlăk”... Nu cumva li-i frică de fac promisiuni mincinoase ca după Brașov? Căci despre popor nici vorbă nu-l. Petele s-au adunat la bucatărie, Dida face prăjituri pentru Vio, mica noastră flă-mândă în buricul Bucureștilor... La televizor, cântă Gică Petrescu. A murit soția și colaboratoarea lui, Cezarina Moldoveanu... Mai o carte, mai un fotbal (Petrul – Argeș, 3-0, bucuria „localismului necesar”!). Un film emoționant cu tendință, propagandă pentru natalitate: „Lăsați-mi copilul”. O fată, italiancă, la studiu în America, e sedusă pentru a naște un copil, ca să-l înfieze o familie instărită. Ann a fost aleasă dintr-o fotografie de o magnată pe motiv că ar semăna cu ea. Ann își va păstra copilul... Dă-i în mână sa Marie Conferinței! Pardon!

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție

ARTICOLUL ZILEI

Orizonturile cunoașterii

Inițiativele din unele județe de a se adopta și în sezonul estival forme atractive pentru continuarea activităților de răspândire a cunoștințelor științifice nu au fost primite cu mult interes de publicul larg și de toate vârstele, ele vălându-se – după concluziile mai multor ani de organizare – oportunitatea și eficiența educativă. Ne referim în primul rând la inițiativele Universității culturale-științifice din municipiul Sibiu – inițiativă sprijinită indeaproape de organele locale de partid și de stat și de instituțiile implicate în actul educativ – de a organiza anual, „cursuri de vară”, de la tribuna cărora se fac expuneri, se poartă un dialog viu cu publicul, se răspunde la întrebări, la ele fiind invitate personalități de frunte ale vieții noastre politice, culturale și științifice din țară și, firește, din localitate. Ediția de anul acesta, a 4-a, a „cursurilor de vară” de la Sibiu s-a desfășurat în cursul lunii august și a avut un program extrem de bogat cu o tematică axată pe documentele Congresului al XIV-lea al PCR, a 45-a aniversare a actului istoric de la 23 August și, de asemenea, centenarul Eminescu. Ținute la Sala „Studio” a Centrului de creație și cultură „Cântarea României” a sindicatelor din Sibiu, cursurile de vară au avut ca generic, „Știința, cultura și civilizația românească”, în cadrul lor dezbătându-se timp de nouă zile cu oamenii muncii, veniți în mare număr la fiecare expunere, teme ca: „Dezvoltări actuale ale teoriei cunoașterii”, „Intemeierea umanistă a activităților sociale”, „Promovarea consecventă a umanismului revoluționar în spiritul Tezelor pentru cel al XIV-lea Congres al PCR”, „Lupta maselor populare din județul Sibiu împotriva pericolului fascist, pentru apărarea independenței și integrității patriei”, „Vechea civilizație românească și dialogul ei european” etc. Iar în cadrul manifestărilor cuprinse în centenarul Eminescu s-au prezentat numeroase aspecte ca: „Poetul național ca model cultural”, „Eminescu și filosofia”, „Universul metaforei eminesciene”,

„Eminescu, sau în câte feluri se poate înțelege natura” ș.a. S-au abordat și teme de fizică, matematică, medicină etc., cursurile de vară constituindu-se într-o viziune diferită, urmărind îmbunătățirea programelor și conținutului expunerilor din cadrul unităților culturale-științifice. Astfel încât cursurile de vară, ținute în ambianța pitorească de la Barajul Lesu din Munții Apuseni, au însemnat un nou pas spre generalizarea experiențelor valoroase, al studiului și însușirii de metodologii adecvate și eficiente. Iată de ce ediția din acest an s-a ținut sub genericul „Universitățile culturale-științifice, factor de ridicare a nivelului de cultură și civilizație” și dezbaterile au dus la concluzii judeciioase privind îmbunătățirea activităților lor viitoare. La dialogul purtat aici și-au dat contribuția și numeroși specialiști invitați din centrele universitare București, Cluj-Napoca, precum și din municipiul Oradea. Cursurile au fost completate cu o masă rotundă pe tema „Documentele adoptate de plenara CC al PCR din 27-28 iunie a.c. pentru Congresul al XIV-lea al partidului, orientări, sarcini, directive”, cu o dezbateri intitulată „Permanențe ale gândirii noastre istorice”, cu aspecte privind continuitatea poporului român în vatra sa milenară și raportul local-național în istoria patriei, precum și cu un colocvii „Eminescu după 100 de ani”. De asemenea, a avut loc o vie discuție pe tema „Meșterul Manole”, în legătură cu știința și filosofia în gândirea contemporană, precum și despre raportul natură-ecologie-viață și educație și educația adecvată a tinerei generații...

Între dimensiunile acestor cursuri de vară a căror experiență bogată de acum le atestă eficiența și deci necesitatea generalizării lor și în alte județe. Pentru că ele au, s-a văzut, atunci când sunt bine organizate și abordează o tematică de larg interes cetățenesc, o deosebită audiență de public.

Virgil Lazăr
România Liberă,
nr. 13.958/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Amintiri din vacanță: Foamea

(Urmare din pag. 1)

Era o chestie interesantă acolo, recepția era de fapt un ghișeu iar pe geam era afișat mare tariful: pentru cetățeni români – 65 lei/noapte. Pentru cetățeni străini – 80 lei/noapte. Am luat două camere, trei zile. Nu vrei să-ți imaginezi cum arăta acolo! Cu corniza de care încă mai era agățată perdeaua în câteva locuri, atârnată într-o parte, veu înfundat... într-un cuvânt: jale. Nu mai aveam mâncare... În aceste condiții, singurul care o ducea mai bine era Radu – el stătea la unchi'său. În prima zi am mers la restaurant să mâncăm. A fost mâncare ok, ciorbă și felul doi, 146 de lei. După ce-am luat masa, am zis să mergem să bem ceva. Intrăm într-o alimentară, aveam numai vin spumos. Mergem la alta, la fel. Așa că ne-am hotărât să mergem la o cârciumă, și-am luat o sticlă de jumate de nu știu ce coniac cu 50 de lei. Am vrut să-i lăsăm bacșiș chelneriței, dar ea s-a uitat chiorăș la noi.

„Eu nu primesc ciubuc!”, ne-a zis (ăfnoasă, și-am plecat. Uimiți! Aia a fost tot pe ziua respectivă, în ceea ce privește masa. Seara ieșea chef cu cântece... noroc cu chitara lui Dragoș! A doua zi am zis să mâncăm la cantină (că e mai ieftin), ne-am gândit noi. Dar, spre surprinderea noastră, la cantină era mai scump. 1 lei felia de pâine. La cantina minerilor, pâinea era 20 de lei, în condițiile în care ea costa 4 lei (bine, nu-ți dădea nimeni nici cu buletinul, că era la cartelă). În total, masa la cantină ne-a costat 164 de lei, față de 146 la restaurant. A treia zi n-am mai avut bani de mâncare (păstrasem ceva, dar aia era pentru lichide). Așa că ne-am hotărât să facem rost de haleală. Am pus la cale să furăm ceva dintr-o alimentară. Am plănuit cum să facem. Doi intrau în magazin, doi rămăneau afară, urmând să intre ceva mai târziu și să se întrețină cu vânzătoarea. În vremea aia, primii doi băgau vreo două conserve în buzunar, și gata. Planul era brici, rămănea

„CEAUȘESCU MI-A ORGANIZAT UN ACCIDENT DE MAȘINĂ!“

(Urmare din pag. 1)

Mi-au făcut 13 operații și am stat câteva luni în spital până să mă pun pe picioare. Când m-am făcut bine, doctorii și cunoșcuiți imi spuneau că ei nu mai crezuseră că scap cu viață (...) Am fost lovit de un camion care inițial staționa pe șosea, în spatele unui automobil, de asemenea staționat. Eu aveam, în față, doi antemergători. După ce-au trecut cele două mașini ce erau escorta mea, când urma mașina în care eram, camionul ce staționa pe partea opusă a pornit în viteză din spatele mașinii, direct în mine. A cotit, a depășit automobilul staționat și m-a lovit. Din față și lateral, exact în locul unde eram eu. La repezeală, șoferul aceluia camion a primit o condamnare de un an închisoare. După ce m-am făcut bine, am vrut din nou să plec de la președinția Consiliului de Miniștri, dar Ceașescu mi-a spus să rămân. Știam că acum mă poate pensiona oricând, pe motiv de boală. Acel accident servea bine ca pretext al dispariției mele de pe scena politică pentru Occident. Iar dacă s-ar fi întâmplat să mor, pentru Ceașescu ar fi fost și mai ușor să-mi justifice absența.”

Versiune de martor

Inginerul silvic Lucian Dincă fusese organizatorul vânătorii pentru Maurer și Kiralyi. În cartea „Vânătorii cu Ceașescu și nomenclatura” publicată la Editura Tipomur din Tg. Mureș în 1994, a descris cele petrecute astfel: „Mașina serviciului de circulație a miliției din Sf. Gheorghe se afla în fruntea coloanei, fiind distanțată la circa 1-2 km de restul mașinilor (...). Urma o mașină a circulației din București – un BMW – în care se aflau două persoane din garda Președintelui (Maurer, n.n.), așezate pe bancheta din spate. Această mașină era la circa 300-400 de metri în față Jeep-ului, mașină de teren americană, de 320 cai putere. Maurer stătea pe bancheta din față, ca de obicei, cu geamul coborât, având ca partener pe primul secretar Kiralyi Karol (...). Noi eram la circa 50-60 de metri în urma Jeep-ului (...). Mașina circulației din București trecuse de punctul superior al pantei și ieșise din câmpul nostru vizual. Pe botul pantei, în direcția opusă circulației noastre, se afla parcat, în afara șoselei, un autoturism

Despre talentul lui Maurer (foto centru) de vânător, De Gaulle spuse că e „cea mai bună pușcă din Europa”

mic, marca Trabant, care se oprișe reglementar la somația Miliției antemergătoare. Jeepul prezidențial se afla la jumătatea pantei (în urcare), noi urmându-l îndeaproape. Deodată, brusc, apare un camion, care după ce izbește Trabantul, spulberându-l, practic, în bucățele, de nu i s-a mai găsit nici numărul, virează puternic în stânga, intrând în plin în mașina din față noastră. Deși impactul a fost deosebit de puternic, jeep-ul nu a putut fi dezmembrat. Din fericire, mașina fiind robustă, ea a fost împinsă și masată în malul drept al șoselei (...). Cu fața însângărată, căzută peste bord și scaun se afla președintele Maurer, care gemea de durere. Era totuși conștient. Printre gemete, am descifrat și o remarcă amară: «M-a omorât nenorocitul!» (...). Președintele a ajuns pe mâini

bune. De fapt, el a fost cel care a dispus: «Să mă duceți la doctorul Liviu Chișiu, la Sf. Gheorghe». Kiralyi la izbitură și-a mușcat limba. Întrucât nu putea vorbi, mi-a scris pe o hârtie: «Du-te la partid și raportează evenimentul secretarului general!». Ceea ce am și făcut. Formând numărul telefonului guvernamental, am solicitat legătura cu Cabinetul 1. După ce mi-am făcut prezentarea de rigoare, am fost interogată asupra obiectului comunicării pe care am relatat-o pe scurt. După o scurtă pauză, în care șeful de cabinet a făcut legătura solicitată, am auzit în receptor, pe un ton dur și amenințator, intervenția lui Ceașescu: «Ce-ai făcut, nenorociților? Las' că vin eu acolo și vă destitu!» Se înțelege că nu am putut părăsi sediul, deoarece au fost necesare răspunsuri la diferite solicitări cen-

trale: ale Ministerului de Interne, ale șefului cabinetului președintelui, ale ministrului Sănătății, Burghelă, ș.a. (...). A doua zi, la prima oră a aterizat pe stadionul municipal elicopterul prezidențial. Ancheta a fost condusă direct de Ceașescu (...). Maurer a decis: «Eu nu plec din Sf. Gheorghe» (...). După circa două săptămâni au început pregătirile pentru transportarea lui în Capitală. Cu toate că ar fi fost mai comod, Maurer nu a acceptat să fie transportat cu elicopterul (...). Ancheta a cazului a continuat până la elucidarea sa. Versiunea oficială pe care am aflat-o, direct de la anchetatori, a fost următoarea: un șofer din Bacău, având alături pe soția sa, efectua cu camionul un transport de produse. Parcurse un drum lung și obositor, când a fost atenționat de soție că, trecând pe lângă o mașină a Miliției,

aceasta semnalizase ceva. Și-a continuat mersul, scoțând capul pe geam, tocmai în clipa în care o altă mașină a circulației făcea semne disperate. În acea fracțiune de secundă a lovit cu camionul Trabantul ce staționa și speriat a tras instinctiv volanul în direcția opusă, izbind lateral Jeep-ul prezidențial (...). La tribunal am aflat că fusese pretins daune în valoare de circa 10.000 de lei pentru reparații de Ministerul de Interne (proprietarul Jeep-ului). Sentința pronunțată a constatat dintr-un an și jumătate de detenție” (pentru șoferul camionului, n.n.).

În esență, martorul afirmă că evenimentul fusese pur și simplu accidental. Aceasta i-a fost și depozitia în proces.

Relatarea sa, făcută după moartea lui Ceașescu, lasă semne deschise de întrebare. Cine-a fost șoferul care

comisese accidentul? Dar pasagerii Trabantului care – oprit regulamentar la somația Miliției și a fost pulverizat de coliziune, încât „nu i s-a mai găsit nici numărul”? De ce un singur an de închisoare primise șoferul din vina căruia toți pasagerii Trabantului erau morți într-o vreme dură ca la Ceașescu?

Fronță fără susținători

Gheorghiu-Dej spuse despre Petru Groza, apoi despre Maurer că fac figură de „burghez rătăcit în mișcarea comunistă”.

Personalitatea lui Maurer nu era însă alcătuită din aluatul docil al aleșilor de după instaurarea regimului care-și atingeau interesele luptându-se pentru partitura solistului din corul laudătorilor. Îi susținuse pe militanții de extremă stângă din România cu riscul de a fi și el închis. Petrecuse, de altfel, vreo doi ani și jumătate în lagărul din Târgu-Jiu. Evadase de pe frontul de Est, riscând tribunalul de război. Travestit în uniformă de ofiter german, răsase moartea în organizarea evadării lui Dej din vara lui august 1944.

Curajul, spiritul de aventură și plăcerea riscului erau în sâmburele genetic al alcătuirii sale. Astfel că resemnarea n-a survenit imediat accidentului. „După ce m-am restabilit, am continuat să rămân în conducerea de partid, deși eram convins că linia politică a lui Ceașescu era greșită, mi-a relatat el. Dar eu speram să pot lupta din interiorul partidului, ca partidul să se opună acestei linii. De aceea am și rămas după accidentul din '72, până în '74. Timp în care am luat contact cu o serie de oameni din conducere, încercând să stau de vorbă despre politica nenorocită pe care-o face Ceașescu. Îmi dădeau dreptate, dar mai departe nu mergea nimeni. În '73, la Cluj, am ținut o cuvântare în care mi-am spus părerea despre greșelile lui Ceașescu, mai ales în legătură cu industrializarea forțată ce se făcea în acea perioadă, lipsa de democrație și concepția ce-o are despre partidul comunist. Expunerea avea titlul «Mai bine mai puțin, dar mai bine». Mă inspirasem din lucrările lui Lenin ca să nu fiu combătut că mă abat de la doctrină, dar în ea arătam abaterile lui Ceașescu. Îmi puneam speranța că în acel oraș ardelenesc se vor găsi

mulți care să fie receptivi, deoarece ardelenii sunt oameni mai civilizați decât în alte zone ale țării. Dar nu s-a ridicat nimeni. Singurul semn ce l-am primit în urma cuvântării mele a fost că nu mi-au publicat discursul. El a apărut numai în gazeta de Cluj și n-am aflat nici astăzi cum se face că acolo a fost publicat. (...) M-am convins că actele mele sunt fără finalitate și în '74 am demisionat. (...) Public, o pensionare.”

Crime și disidenți

Nimeni nu a venit după aceea la Maurer să exprime intenția unei acțiuni de înlăturare a lui Ceașescu. În legătură cu „scrisoarea celor 6”, a afirmat: „Nici unul dintre semnatarii scrisorii nu a luat legătura cu mine. Nici unul nu a venit pe la mine. Nici unul”. De înțeles, de vreme ce inițiatorul ei, Gheorghe Apostol, îl ura de moarte pe Maurer pentru alegerea lui Ceașescu.

„Pe toate le-am văzut și am stat de vorbă cu mulți oameni, și-a încheiat fostul premier relatarea. Oamenii care să-mi declare deschis că am dreptate am găsit, dar nu prea mulți. N-am găsit însă nici unul care să vrea să acționeze. Fiecare și-a văzut de treabă cu gândul că, dacă-și vede de ale lui, nu-l lasă nimeni să moară de foame. Răbdă și stă la locul lui.”

A făcut și el la fel. A profitat cînic de unicatatea statutului de rentier de lux al statului român, conferit de Ceașescu. Dintre bucuriile vieții, s-a delectat în reședințe somptuoase și recepții diplomatice, a gustat plăcerile vânătorii și artelor, s-a lăsat frecventat de oameni de cultură, sportivi și artiști. Se amuza copios făcând remarci imposibil de reprodus în rapoartele Securității. Istoria sa bancuri cu Ceașescu, cu orice prilej, „tovarășilor cu responsabilități”.

Dar să fi fost acel cumplit accident o crimă nereușită pusă la cale de Ceașescu? Martorii au negat. Deși printr, „foști”, nu e singur cazul lui Maurer pasibil de susceptibilități. Când n-au mai fost „disciplinați”, Apostol și Patilinet au suferit și ei accidente. Enigme sunt încă sinuciderea lui Chivu Stoica și sinuciderea lui Schecter, care-i îngrijea pe Ceașești.

Moartea ca preț al puterii stătea în firea lui Ceașescu. El a ordonat să se tragă și în răzvrătiții din '89.

Lavinia BETEĂ

REFLEXE ȘI REPTILE STALINISTE LA UNIUNEA SCRITORILOR

Ciocolii vechi la curtea nouă

(Urmare din pag. 1)

Trei scriitori vorbisera atunci. Primul a fost Demostene Botez, în acel moment președinte al Uniunii Scriitorilor. Scriitor minor și om de paie, ales în februarie 1965 în locul stalinistului și rusofilului Mihai Beniuc, care fusese debarcat spectaculos în urma unei mișcări discret incurajate de partid (Geo Bogza ceruse patetic să se dea foc până și scaunului pe care Beniuc stătuse atâția ani în fruntea Uniunii), Demostene Botez a ținut un discurs linguiștor și umil, de cerșetor la colț de stradă – „Noi, artiștii mai bătrâni, în indeletnicirea scrisului nu suntem deprinși să stăm la o masă cu conducătorii statului și partidului. Noi am trăit rolu Cenușăreșei, am fost oameni fără identitate, fără stare civilă. Această întâlnire ne întărește nespul de mult. Și așa vrea să vă asigur cum nu se poate despre această solidaritate între partid și între artiști, oameni din domeniul literaturii și artei”.

Al doilea a fost Eugen Barbu, prezent în calitate de redactor-șef al revistei Luceafărul. Avertizat ori înțelegând sau intuind încotro bate vântul, Barbu cere să fie trimiși în străinătate scriitorii tineri, care să studieze acolo ani de zile. Cere să se înființeze reviste noi și să se mărească „volumul editorial”. Cere mai multe cărți în limbi străine în librării și mai multe librării în care să fie vândute. „Cred că nu există suficiente librării unde se aduc cărți străine și că aceste cărți se aduc în cantitate prea mică”. Cere ca editurile să nu mai „împună cum trebuie să se scrie” („trebuie spus acelor tovarăși de la edituri să nu confunde arta literară cu articolele de fond”), cerând ca „în toate poeziile, în toate lucrările să ne arătăm atașamentul față de partid și guvern”. Ceașescu e de acord. „Este greșit ca editura să indice scriitorului ce să scrie și cum să scrie”, îl aprobă el pe Eugen Barbu.

Al treilea scriitor care a vorbit la acest prim „schimb de păreri”, cum a calificat Ceașescu întâlnirea, probabil pentru a-i sublinia caracterul neprotocolar, chiar amical, a fost Aurel Baranga. Viza el un post înalt, o carieră politică? Fapt este că fostul poet avangardist devenit ulterior dramaturg realist-socialist în registrul bulevardier a adoptat o atitudine de bătrân crocodil stalinist. După ce a denunțat existența „în domeniul poeziei” a unei „tendințe spre publicarea unei poezii „hermetice” și a pledat pentru „poezii cu teme nemijlocit legate de viață, care au o largă adeziune la masele largi de cititori”, Baranga a cerut sporirea vigilenței ideologice în viața teatrală, unde, a tras el semnalul de alarmă, „au

început să apară, ca și în poezie, niște manifestări care nu trebuie să ne lase indifereți”. Singurul exemplu de asemenea dăunătoare „manifestări” dat de Baranga este dramaturgia lui Eugen Ionescu. Invocându-l ca martor pe Leonte Răutu, șeful propagandei, Baranga spune mai întâi că el a susținut reprezentarea „Rinocerilor” („Tov. Leonte Răutu știe că sunt printre primii care am susținut și militat pentru reprezentarea piesei „Rinocerii”, care este o piesă militantă, antifascistă a lui Eugen Ionescu, pe care îl cunosc bine”). Dar, continuă reptilian Baranga, „alături de „Rinocerii” sunt înscrise în repertoriu piese ale aceluiași autor care pledează pentru o filozofie care nu are nimic de-a face cu filozofia noastră, pentru o filozofie a resemnării, a abandonului, a sinuciderii”. Baranga acuză apoi atât opera, cât și autorul de lipsă de sinceritate („Opera despre care vorbesc nu este sinceră până la capăt și nici autorul ei”) și cere, invocându-l iarăși pe Leonte Răutu, cenzurarea pieselor înainte de inscrierea lor în repertoriu, „Tov. Leonte Răutu ne-a atras atenția foarte serios ca critica să-și spună părerea, dar trebuie să se opereze înainte de aducerea pe scenă a acestor piese, pentru că după ce au fost reprezentate mi se pare că este prea târziu”. Aurel Baranga nu putea ignora, desigur, că în urmă cu doi ani, pe când Dej încă trăia și nimeni nu prevedea că succesul lui va fi Ceașescu, acesta din urmă ceruse și obținuse interzicerea spectacolului cu piesa lui Teodor Mazilu „Proștii sub clar de lună”, pus în scenă de Lucian Pintilie la Teatrul „Bulandra” (sala de la Grădina Icoanei). Miza el pe un reflex asemănător al lui Ceașescu și în privința pieselor lui Eugen Ionescu? Nu l-a obținut, cel puțin pentru moment. Două luni după această întâlnire, în iulie 1965, la primul congres al PCR ținut sub șefia lui Ceașescu, Aurel Baranga avea să devină însă membru al Comitetului Central. Să fi fost răsplata pentru vigilență? În iulie 1971, când Ceașescu și-a lansat aberantele „teze” ce preconizau o întoarcere la stalinismul cultural, Aurel Baranga a fost unul dintre puținii scriitori care au susținut sincer încercarea de „revoluție culturală”.

Din stenograma acelei prime întâlniri dintre Nicolae Ceașescu și „oameni de artă și cultură” din mai 1965, ca și din stenogramele celor două întâlniri din 1968, pentru pregătirea conferinței Uniunii, publicate în 2007 într-un volum apărut sub egida Arhivelor Naționale ale României (PCR. Și intelectualii în primii ani ai regimului Ceașescu, 1965-1972), rezultă fără nici un dubiu că măcar la nivelul conducerii sale de atunci, Uniunea

Scriitorilor din România era mai degrabă reticentă, dacă nu chiar ostilă, față de relativă relaxare politică și culturală încă în curs în acel an 1968.

În vreme ce în Uniunea Sovietică lua proporții „fenomenul Soljenitin”, în vreme ce în Cehoslovacia fronda scriitorilor, declanșată la conferința din 1967 a Uniunii de acolo, dusese după câteva luni la o criză politică și la demisia retrogradului șef al partidului comunist Antonin Novotny și înlocuirea lui cu reformistul Alexandr Dubcek, griile scriitorilor români din conducerea Uniunii erau cu totul altele.

La Praga, în iunie 1967, Conferința scriitorilor cehoslovaci fusese deschisă de un referat al tânărului Milan Kundera, intitulat „Să-i redăm literaturii calitatea și demnitatea”. Următorul vorbitor, dramaturgul Pavel Kohut, a criticat violent cenzura și a citit apoi de la tribună scrisoarea adresată de Soljenitin Congresului scriitorilor sovietici, unde i se refuzase lectura. În zilele următoare, partidul comunist cehoslovac avea să fie criticat deschis de scriitori pentru spirit dictatorial, cinism, intoleranță (cel mai departe a mers Ludvik Vaculik).

La București însă, scriitorii români – sau, mai exact, colegii lor care îi reprezentau în fața puterii politice – erau sau păreau fericiți să supraliciteze în vigilență și ortodoxie partinică pentru a-și fortifica pozițiile și pentru a-și nimici adversarii din lumea literară cu ajutorul partidului. Singurul care a a amintit pe față în 1968 de ce se întâmpla în lumea literară din Cehoslovacia nu a fost un scriitor, a fost Ceașescu însuși. El, doar el, i-a evocat pe „tovarășii chei”, care „s-au apucat să scrie ce vor”. Dar, s-a întrebat Ceașescu retoric, „ce-au scris?”. Răspunsul l-a dat tot el, probabil fiindcă nici nu aștepta vreunul de la scriitorii prezenți la întâlnire (cea din 22 mai). „Tovarășii chei” au scris, a pus Ceașescu punctul pe „i”-ul ideologic, „lucruri care le-au dăunat”. Nu pentru că nu ar fi avut dreptate, nul, dar, le-a explicat el pedagogic scriitorilor prezenți, „nu tot ceea ce ar trebui spus se poate spune, chiar dacă sunt lucruri bune, cum întodeauna se pot spune, chiar dacă este adevăr absolut”.

Două au fost preocupările dominante ale majorității scriitorilor români participanți la aceste întâlniri cu Nicolae Ceașescu: să-l asigure pe noul șef al partidului, din toamna lui 1967 devenit și șef al statului, de fidelitatea lor ideologică, iar în numele acesteia să și-l alieze în tenebroasele lor batalii pentru putere și privilegii în cadrul Uniunii.

Mircea IORGULESCU

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** 10,9 LEI
CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

DESTINATAR — EUROPA LIBERĂ, EXPEDITOR — SECURITATEA

Redactorii de la Europa Liberă primeau și scrisori din partea autorităților române, scrisori prezentate ca fiind opinii de ascultător. O astfel de scrisoare — trimisă prin poșta elvețiană de vreunul dintre ofițerii Securității, legendat sub cine știe ce acoperire la Berna — a fost comentată de Nestor Rates, șeful Secției române de la Radio Europa Liberă, astfel:

„A doua scrisoare la care s-a vrea să mă refer astăzi este trimisă din țară (acest lucru este clar după caracterul mașinii de scris și hârtia pe care a fost bătută la mașină). E o polemică violentă cu postul nostru de radio pe tema disputelor româno-maghiare. Autorul nu-și spune în nici un fel, încheind cu cuvintele «Nu vă fac cinstea unei semnături», care vă dau o idee asperitatea tonului acestei scrisori. Ar fi putut semna cu numele său și trimite scrisoarea cu poșta română (efortul de a o expedia cu poșta elvețiană mi s-a părut inutil), căci autoritățile din țară nu pot fi decât incitate de acest text. Sunt 10 pagini bătute la un rând care ne-ar lua mai bine de 30 de minute dacă ar fi să le citim la radio. Nu avem timpul necesar și nici nu cred că-avea rost. Dar s-a vrea să citez câteva pasaje din scrisoare pentru a ilustra opiniile autorului. El se năpustește asupra noastră chiar de pe prima pagină: «Vă băgați ca musca-n lapte în problematica româno-maghiară, despre care nu aveți nici cea mai vagă idee sau, dacă-mi permiteți, sunteți total afoni. V-ați pierdut nu numai uzul rațiunii, dar, mai grav, și facultatea de discernământ. Nu mai puteți judeca, nu mai puteți alege grăul de neghină, dați știrile de-a valma, cum vin, negândindu-vă nici o clipă că vă faceți de râs, că preluati fapte care nu au nici un sambure de adevăr, fapte care sunt pure și goale calomnii. Dar pentru că se referă la noi, românii, și pentru că dv., conform ordinilor primite de la «boss»-ul dvs. de dincolo de Ocean

Bunele relații româno-americane, concretizate și în vizite la cel mai înalt nivel, erau invocate de redactorii Europei Libere drept argument că Statele Unite nu favorizează Ungaria în detrimentul României FOTO: Arhivele Naționale

care vă finanțează, sunteți ex-officio în tabăra ungurească, le difuzați cu ura cea mai deșănțată.”

Redactorul REL continuă: „Să oprim aici diatriba, înainte de a ajunge la un limbaj încă mai deplasat. Autorul părăsește pentru o clipă problemele româno-maghiare pentru a ne adresa și un reproș mai general, care se referă, de fapt, la însăși rațiunea noastră de a fi”. Apoi citează, din nou, din scrisoarea anonimă: „Dvs. sunteți în situația paradoxală a aceluia care vinde castraveți grădinarului. Cum ar fi dacă v-am informa noi zilnic sau săptămânal despre cele ce se întâmplă la München? Ați zice că ne-am scrântit la cap”.

Redactorul REL admite: „Da, ar fi

ciudat, trebuie să recunoșc, din cel puțin două motive: unul, că nu văd de unde ar obține acești «noi» din România informațiile despre München (afară de cazul că sunt în dosarele secrete spre care eventual ar avea acces), și doi, nu trebuie să fim informați de acolo, pentru că avem aici o presă liberă care ne spune de toate. Suntem absolut de acord că nici ascultătorii noștri din România nu ar trebui să fie informați din München, ci de o presă liberă, și serioasă chiar din țară. E foarte clar că postul nostru de radio există, pentru că o asemenea presă lipsește cu desăvârșire în România. Acesta este și motivul pentru care ne și ascultă milioane de români, inclusiv revoltatul nostru

correspondent. Și este adevărat că acest post de radio există pentru că, nu-i un secret pentru nimeni, îl finanțează Congresul Statelor Unite. Dar autorul scrisorii este nu numai neinformați, dar și răuvoitor când afirmă că am primi ordine «de peste Ocean» ce să transmitem și ce nu. Astfel de ordine nu există. Emisiunile noastre se concep și se realizează aici, cu independența de gândire și dăruirea profesională a redactorilor noștri, în condițiile unei presei libere. Este, desigur, posibil ca una sau alta dintre informațiile pe care le transmitem să fie câteodată eronate: nu întotdeauna putem verifica știrile cu absolută certitudine. Dar credo-ul nostru este adevărul și niciodată nu

vom minți intenționat: nici atunci când sentimentele noastre naționale sau convingerile noastre politice ar fi rănite sau ofensate de o anume informație; și nici dacă ni s-ar comanda de dincoace sau de dincolo de Ocean. Este, de altfel, o aberație a spune că America i-ar favoriza pe unguri contra românilor. România a primit clauza națiunii celei mai favorizate cu peste zece ani înainte Ungariei, iar Bucureștiul a fost vizitat de un președinte american cu 20 de ani înainte Budapestei. E însă adevărat că regimul actual din Ungaria este primit cu simpatie la Washington (și în multe alte capitale occidentale), în timp ce regimul din România este disprețuit peste tot. E tocmai o problemă pe care încercăm adesea s-o evidențiem, și anume că regimul Ceaușescu, pierzând prin politica sa orice credibilitate și prestigiu în lume, subminează interesele naționale fundamentale ale României și în contextul disputelor româno-maghiare. Dar autorul scrisorii nu are absolut nici un cuvânt de critică pentru regim; dimpotrivă, ne vorbește despre «președintele nostru» care, zice el, are dreptate. În fine, să precizez o dată în plus că în controversele româno-maghiare, noi, cei de la acest microfon, refuzăm orice părtinire: nu ezitam să denunțăm încălcări ale drepturilor individuale și colective ale minorității maghiare (fără a uita de contextul general de suferințe ale întregii populații) ori să criticăm excesele sovietice ale regimului din București, după cum nu ne reținem criticile la adresa declarațiilor sau acțiunilor irresponsabile ale Budapestei. Un ascultător obiectiv ar trebui să-și dea seama de asta, chiar dacă-i ardelean.

Timpul e înaintat și trebuie să oprim emisiunea aici. Pe săptămâna viitoare.

Arhiva Open Society (Budapesta), Institutul de Cercetare al Radio Europa Liberă, Secția română

tv 24 septembrie 1989

11:30 Lumea copiilor
Zbor înalt spre mâine. Față în față cu viitoarele meserii. Reportaj Chipul de soare al copilăriei. Program literar-muzical-coregrafic. Dicționarul bunei-cuviințe. Suntem școlari în clasa întâi! Șoimii patriei. ABC despre lume. Ce știm despre roadele toamnei? Rubrică de educație materialist-științifică și de ocrotire a mediului înconjurător. Desene animate. Redactor Ina Sterescu. Telefilmoteca de ghiozdan. Ursulețul Panda. Producție a Studiourilor de filme pentru copii din RP Chineză. Premieră TV. Ultimul episod

12:25 Sub tricolor, la datorie! Relația muncă-atitudine comunistă, temelia marilor împliniri în viața ostășească. Pagini din istoria neamului. Itinerar eroic: Din cronica luptelor antifasciste. Evocare. Onor comandantului suprem! Montaj literar-muzical. Redactor colonel Nicolae Cenușă

12:40 Viața satului
În întâmpinarea Congresului al XIV-lea al partidului — congresul marilor împliniri socialiste. Actualitatea în agricultură. Oameni, fapte, atitudini. Surse și resurse naturale de producere a energiei în agricultură.

13:00 Telex
13:05 Album duminical. Concert de prânz cu orchestra condusă de Cornel Popescu. Toamnă frumoasă, toamnă bogată. Muzică și poezie. Desene animate. Frumuseți neasemuite. Reportaj de Maria Haineș. Din cununa cântecului românesc: Melodii populare cu Floarea Calotă, Anica Ganțu, Irina Someșan. Teleport. Din antologia umorului românesc. Ilustrate muzicale din țară. Pagini instrumentale cu pianistul Dan Atanasiu. Auto-graf muzical... semnat de Silvia Dumitrescu. Secvența telespectatorului. Redactor coordonator Ioana Bogdan.

15:00 Închiderea programului
19:00 Telegazeta
19:20 Cântarea României
Omagiul țării, conducătorului iubit. Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Harghita
20:25 Film artistic
Nu-mi furați copiii!
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului.

vremea

În țară, vremea a fost predominant frumoasă, iar cerul variabil, cu înnoirări trecătoare în sudul și sud-estul țării, unde izolat a plouat. Vântul a suflat slab până la moderat, cu unele intensificări în estul țării și la munte. Temperatura aerului a continuat să scadă ușor. Minimele au fost cuprinse

între 5 și 15 grade, iar maximele, în general, între 20 și 27 grade. Dimineața, pe alocuri, s-a produs ceață. În București, vremea a fost predominant frumoasă, cu cerul variabil. Temperaturile minime au oscilat între 10 și 14 grade, iar cele maxime, între 23 și 27 de grade. Dimineața s-a produs ceață slabă.

anunțuri

VÂNZĂRI

Vând Dacia 1300, albă, an fabricație 1978, cu îmbunătățiri, ținută în garaj, 70.000 de kilometri.

Vând Diamant 227 adaptat monitoare, aparate Gilette.

Vând parter vilă, două camere plus hol locuibil, anexe, cameră mansardată, centrală încălzire, zonă liniștită.

dată, centrală încălzire, zonă liniștită.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr canapea pentru salon, indiferent de stare, casete video neînregistrate.

Cumpăr mașină de tricatat cu carteră. Aștept și provincia.

Culturale

ORIZONTAL: 1) Loc public de lectură. 2) Partea scenei, între cortină și rampă. 3) Iladuce vârsta, dar și machiajul — Soare antic. 4) Afețiune față de cineva. 5) Povestitor — Cutie 6) Există pentru fiecare copil, arată o zicală populară — Domol. 7) Fire vopsite, utilizate la cusutul înfloriturilor pe cămăși — Singură 8) Usturoi (reg.) — Animal nordic — Cal dobrogean. 9) Traseu stabilit pentru turnee teatrale. 10) Întrebare — Aïdoma. Ceteleanul turmentat (fem. pl.).

VERTICAL: 1) Autorul piesei „Sfântul Mitică Blajinu”, aflat în repertoriul Teatrului de Comedie — Pană. 2) Apărută — Cote. 3) Comedie de Goldoni, jucată cu succes pe scena Naționalului bucureștean. 4) Penel! — Se foloseau la transportul cerealelor în hambare — Nota autorului. 5) Ivit — De culoarea untului. 6) Pecol! — A scris „Mizantropul”, piesă montată recent la Teatrul 8) Usturoi (reg.) — Animal nordic — Cal dobrogean. 9) Traseu stabilit pentru turnee teatrale. 10) Întrebare — Aïdoma. Ceteleanul turmentat (fem. pl.).

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Produce inaccesibile în vitrinele din Giurgiu

Correspondentul Costel Sotnoianu, om al muncii la Șantierul Naval Giurgiu, oftează după un ilic pe care l-a văzut în vitrina Unității nr. 2 Articole Sport din Giurgiu. Șefa unității refuză să-l vândă pe motiv „că este unicul și strică vitrina”. „Acum vă întreb și eu pe dumneavoastră: este posibil ca un obiect expus în vitrină să nu existe și în magazin la vânzare? Țin foarte mult să intru în posesia unui astfel de ilic”.

Din câte știm noi, vitrina are menirea nu doar de a atrage cumpărătorul, ci și de a-l informa în legătură cu ceea ce poate găsi în magazin. Dacă la unitatea din Giurgiu există un singur ilic, nu sunt decât două căi de a rezolva problema: fie să se comande producătorului și altele, fie să fie vândut cel din vitrină, mai ales că, ținut așa, la nesfârșit, iese din modă și-și pierde căutarea.

●●●

„Am cumpărat nu de mult o carte: «Defăimarea lui Paganini» de Anatol Vinogradov, editată de Editura Muzicală. Tiparul este executat la IP Oltenia — Craiova. Lipsesc toate paginile de la 160 la 193, adică două capitole, plus opt pagini din capitolul următor. M-am întors la librărie să schimb cartea, dar toate exemplarele se epuizaseră. Am cerut cartea de la o colegă, să citească lipsea de la mine. Din exemplarul ei lipseau aceleași pagini. S-ar putea presupune deci că lipsesc din întreg tirajul. CTC-ul din această unitate să fie numai așa, de formă?», întreabă la finalul scrisorii sale Laura Cosman din Huneadoara, Str. Căprioarei nr. 1, bl. K5, ap. 97.

●●●

Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale a județului Brăila ne înștiințează că tovarăsa Maria Panțuru (cartier Viziuri, III, bl. E4, sc. 2, ap. 96) a primit repartizarea de încadrare în muncă la Întreprinderea Comercială de Stat pentru Alimentație Publică Brăila.

●●●

Alexandru Ciubotaru din Iași, Str. Amurgului nr. 1, bl. U-1, sc. C, ap. 2 este înștiințat de Consiliul Popular al municipiului Iași că i s-a acordat o reducere cu 300 lei din contribuția bănească a familiei sale pe anul 1989, urmând să achite doar 300 lei.

L.M.
Flacăra, nr. 32/1989

CONDAMNAREA LA FOAME: PROGRAMUL DE ALIMENTAȚIE „ȘTIINȚIFICĂ”(3)

Zahărul din sfeclă, înlocuit cu substanțe dulci obținute din cereale și cartofi

În scopul realizării unei alimentații științifice, se va acționa pe un front larg, în cadrul obiectivelor acestui program, cu participarea producătorilor de bunuri de consum agroalimentare, oamenilor de știință, cadrelor din domeniul sănătății, lucrătorilor din comerțul socialist, din alimentația publică și unitățile de consum colectiv.

1. Asigurarea unei alimentații într-o structură optimă, științific determinată, se bazează pe dezvoltarea corespunzătoare a producției de bunuri de consum agroalimentare. Planul național unic de dezvoltare economico-socială pe perioada 1981-1985, Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe perioada 1981-1985 și programele speciale stabilite au în vedere, în principal:

— lărgirea și diversificarea bazei de materii prime agroalimentare și valorificarea lor superioară: introducerea în producție de noi materii prime agroalimentare — concentrate proteice, produse de biosinteză, concentrate de vitamine naturale și de sinteză, fructe din flora spontană, creșterea gradului de prelucrare a materiilor prime, în condițiile ridicării valorii alimentare a produselor;

— îmbogățirea gamei sortimentale de semipreparate și produse gata preparate, cu calități superioare și în gramaje diferențiate, pentru ușurarea muncii de pregătire a meniurilor în gospodărie și promovarea în consum a unor produse echilibrate nutrițional;

— creșterea producției de alimente dietetice și diversificarea structurii sortimentale a acestora, corespunzător unor regimuri alimentare recomandate pentru diferite vârste și afecțiuni;

— extinderea producției și promovarea de noi sortimente pe bază de lapte, fructe, legume, cereale, carne destinate alimentației copiilor;

— dezvoltarea producției de adaosuri naturale, de gust, aromă și culoare, care să le înlocuiască pe cele sintetice și să asigure calități gustative îmbunătățite produselor alimentare;

— mărirea gradului de stabilitate a produselor alimentare, prin introducerea metodelor moderne de conservare, condiționare, transport și depozitare, extinderea și perfecționarea lanțului frigorific de la producător la consumator;

— dezvoltarea în unitățile din industria alimentară a prestărilor pentru prelucrarea și industrializarea unor resurse agricole ale producătorilor (semințe oleaginoase, sfeclă de zahăr, carne, cereale etc.);

— crearea de unități cu capacități mici, amplasate în zonele de producție sau în apropierea locurilor de desfacere, pentru aprovizionarea populației cu produse proaspete de consum curent — din lapte, carne, cereale, legume, fructe;

— extinderea preambalării, îmbunătățirea calității ambalajelor de conservare, protecție și prezentare a produselor alimentare în condiții de maximă igienă, asigurându-se menținerea însușirilor calitative și nutriționale ale acestora, precum și o mai bună informare a consumatorilor asupra conținutului și modului lor de utilizare.

În concordanță cu cerințele îmbunătățirii consumului alimentar al populației, se acționează în actualul cincinal pentru mărirea potențialului productiv al agriculturii, dezvoltarea și modernizarea în continuare a industriei alimentare, urmând ca la toate produsele de bază să se realizeze creșteri însemnate.

În vederea sporirii producției de carne și produse

din carne, o atenție deosebită se va acorda mării greutății medii a animalelor, concomitent cu extinderea creșterii porcilor cu un conținut mai redus de grăsime: se va intensifica participarea gospodăriilor populației la formarea resurselor de carne din toate speciile. Va fi dezvoltată producția de preparate din carne, proaspete și de sezon, de preparate și semipreparate culinare din carne în amestecuri variate cu legume, paste făinoase și alte derivate din cereale, asigurându-se, totodată, o proporție judicioasă între proteine și grăsimi.

Producția din lapte și derivate din lapte va spori pe baza creșterii efectivelor de animale și a producției acestora. Se va asigura prelucrarea superioară a materiei prime, punându-se la dispoziția populației cantități sporite de lapte, brânzeturi și produse lactate proaspete. Vor fi introduse în fabricație și în comerț sortimente noi de lapte, cu un conținut diferențiat de grăsimi, de preparate lactate în amestec cu fructe, de creme, budinci și înghețate.

Producția de pește și produse din pește va înregistra creșteri importante, o atenție deosebită acordându-se speciilor indigene. Prin aplicarea unor tehnologii intensive se va asigura valorificarea tuturor resurselor naturale ale apelor interioare, popularelor unor canale magistrale din sistemul național de irigații, creșterea fondului de pește în Delta Dunării, dezvoltarea accentuată a producției de puiet la nivelul întregului necesar, intensificarea pescuitului oceanic, valorificarea peștelui indigen, îndeosebi în stare proaspătă.

Producția de uleiuri și grăsimi comestibile va satisface integral cerințele de consum științific, determinate concomitent cu îmbunătățirea raportului dintre grăsimile vegetale și cele animale. Se vor crea noi sortimente de margarină și uleiuri comestibile cu un grad mai ridicat de rafinare și de conservabilitate.

Producția de zahăr și produse zaharoase se va dezvolta corelat cu nevoile de consum științific fundamentale. La zahărul din sfeclă se vor adăuga și alte substanțe dulci — glucoză, dețroză, fructoză, biomal — obținute din cereale și cartofi. Calitatea produselor zaharoase se va îmbunătăți prin introducerea de noi sortimente, cu un conținut echilibrat, din glucide, lipide, proteine și vitamine, asigurându-se gustul specific.

Producția de pâine și alte produse din cereale se va dimensiona corespunzător cerințelor de îmbunătățire a structurii consumului populației, urmând să se realizeze în continuare diversificarea produselor de panificație, creșterea ponderii sortimentelor din făină intermediară, majorarea producției de paste făinoase, biscuiți și produse de patiserie, precum și producerea de noi sortimente de panificație în gramaje mai mici, cu durată de prospețime prelungită, de produse proteinizate, hipoglucidice și vitaminizate.

Producția de legume, leguminoase și produse din legume va spori substanțial la toate culturile, asigurând nevoile populației și consumul în stare proaspătă pe o perioadă cât mai îndelungată în cursul anului. Se va diversifica sortimentul de conserve de legume, iar pentru menținerea în cât mai mare măsură a valorii alimentare inițiale a legumelor acestea urmează să fie păstrate în stare proaspătă, în silozuri, în pământ și în depozite, precum și prin conservarea lor prin diferite forme economice.

Producția de fructe și produse din fructe se va extinde și diversifica, concomitent cu valorificarea lor în stare proaspătă și industrializarea sub formă de gemuri, dulceturi, compoturi, sucuri și băuturi răcoritoare. O atenție deosebită se va acorda îmbunătățirii condițiilor de recoltare, manipulare, păstrare și prezentare a legumelor și fructelor pe tot circuitul de la producție la consum.

2. În orientarea populației spre o alimentație științifică un rol însemnat revine comerțului socialist, care va acționa pentru:

— asigurarea unui fond de marfă într-o gamă de produse agroalimentare care să permită, pentru întreaga populație, realizarea echilibrului nutrițional, științific determinat. La dimensionarea volumului și structurii fondului de marfă se vor lua în considerare structura pe ocupații a populației, sezonabilitatea consumului și cumpărărilor, precum și deprinderile de alimentație din diferitele zone ale țării, corelat cu cerințele autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale;

— dezvoltarea rețelei comerțului cu mărfuri alimentare potrivit necesităților realizării unui consum echilibrat, asigurându-se profilarea și specializarea corespunzătoare a unităților de desfacere, precum și condițiilor pentru păstrarea calității produselor. Se vor realiza acțiuni sistematice de promovare în consum a produselor noi, diabetice, pentru copii și alte categorii de consumatori, urmând să fie puse la dispoziția cumpărătorilor informații cât mai complete și în forme variate asupra caracteristicilor acestora;

— adaptarea operativă a rețelei de desfacere la cerințele extinderii comercializării mărfurilor agroalimentare în stare proaspătă, preambalate și porționate diversificate pentru circulația rapidă și eficientă a produselor pentru îmbunătățirea servirii cumpărătorilor.

3. În îndeplinirea prevederilor prezentului program, sarcini importante revin alimentației publice și unităților de consum colectiv, care trebuie să acționeze pentru:

— asigurarea servirii zilnice a meniurilor calde pentru preșcolari, școlari și studenți, prin cantinele din unitățile de învățământ și unități din rețeaua de alimentație publică;

— îmbunătățirea rețetelor de fabricație a preparatelor culinare existente și elaborarea de noi rețete, cu respectarea cerințelor alimentației științifice, asigurându-se un consum sporit de legume și fructe, paste făinoase, orez, produse lactate, ouă și pește;

— stabilirea de meniuri diferențiate pe tipuri de unități de alimentație publică și de consumuri colective, pe categorii de populație, în raport de vârstă și efort fizic, precum și în funcție de sezon. Vor fi promovate preparatele culinare din bucătăria tradițională românească și specifice diferitelor zone ale țării;

— amplasarea noilor unități de alimentație publică în apropierea întreprinderilor, pe platforme industriale, pe artere aglomerate, în piețe, precum și folosirea intensivă a spațiilor de producție și servare;

— utilizarea unor mijloace variate și eficiente de informare a consumatorilor privind structura nutrițională a preparatelor culinare realizate și oferite în unitățile de alimentație publică și de consum colectiv.

Sânteia, nr. 12.407/1982